

Suuren paaston valmistusviikot. Tuhlaajapojan sunnuntain jälkeisen viikon tiistai.

Päivän epistola

(1. Joh. 3: 9 – 22, slaavilaisessa 1. Joh. 3: 11 – 20)

”Rakkaani, yksikään Jumalasta syntynyt ei tee syntiä, sillä Jumalan siemen pysyy hänessä. Hän ei voi tehdä syntiä, koska on syntynyt Jumalasta. Tästä käy ilmi, ketkä ovat Jumalan, ketkä Paholaisen lapsia: se, joka ei tee Jumalan tahtoa, ei ole Jumalasta, ei siis myöskään se, joka ei rakasta veljeään. Tämä on se sanoma, jonka te alusta alkaen olette kuulleet: meidän tulee rakastaa toisiamme. Me emme saa olla sellaisia kuin Kain, Pahan lapsi, joka tappoi veljensä. Ja miksi hän tappoi tämän? Siksi, että hänen omat tekonsa olivat pahoja, mutta hänen veljensä teot oikeita. Älkää ihmetelkö, veljet, jos maailma teitä vihaa. Me rakastamme veljiämme, ja siitä me tiedämme siirtyneemme kuolemasta elämään. Joka ei rakasta, pysyy kuoleman vallassa. Jokainen, joka vihaa veljeään, on murhaaja, ja te tiedätte, ettei iankaikkinen elämä voi pysyä yhdessäkään murhaajassa. Siitä me olemme oppineet tuntemaan rakkauden, että Jeesus antoi henkensä meidän puolestamme. Samoin olemme me velvolliset panemaan henkemme alttiiksi veljiemme puolesta. Jos joku, jonka toimeentulo on turvattu, näkee veljensä kärsivän puutetta mutta sulkee häneltä sydämensä, kuinka Jumalan rakkaus voisi pysyä hänessä? Lapseni, älkäämme rakastako sanoin ja puheessa, vaan teoin ja totuudessa. Siitä me ymmärrämme, että totuus on meissä, ja me voimme hänen edessään rauhoittaa sydämemme, jos se meitä jostakin syyttää. Jumala on meidän sydäntämme suurempi ja tietää kaiken. Rakkaat ystävät, jos sydämemme ei meitä syytä, me voimme rohkeasti lähestyä Jumalaa. Ja mitä pyydämme, sen me häneltä saamme, koska noudatamme hänen käskyjään ja teemme sitä, mikä on hänen mielensä mukaista.”

Kirjoittaja palaa jo aikaisemmin (1. Joh. 2: 7 - 11) esittämäänsä sanomaan toisten ihmisten rakastamisesta. Teksti on osoitettu sellaisille, jotka toteuttavat rakkautta.

”Yksikään Jumalasta syntynyt ei tee syntiä” näyttää olevan ristiriidassa kirjeen aikaisemman tekstin kanssa: kirjoittaja toteaa, ettei saa sanoa olevansa synnitön (1. Joh. 1: 8, 10). Taustalla on ajatus tapahtuneesta jumalallisesta valinnasta. Ajatuksena on, että kristitty ollessaan Jumalan lapsi, noudattaa sen mukaista vanhurskasta elämäntapaa rakastaen muita kristittyjä. Tässä vertaillaan niitä, jotka ovat Jeesusta vastaan eli Saatanan lapset ja todellisia Abrahamin lapsia, niitä, jotka iloitsevat Jeesuksessa (vrt. Joh. 8: 39). ”Jumalan siemen pysyy hänessä” tarkoittaa todennäköisesti Pyhää Henkeä (1. Joh. 2: 26 - 27) ja rakkautta muita kristittyjä kohtaan (Joh. 13: 35). Tämä on asia,

joka erottaa kristityt muista. Jos ihminen ei toteuta Jumalan tahtoa ja rakasta veljeään, hän ei ole Jumalasta.

Nyt teksti käsittelee vihaa, joka voi johtaa kuolemaan. Tämän kirjeen ainoa lainaus Vanhasta testamentista on maininta Kainista, jonka viha veljeään Abelia kohtaan johti Abelin surmaamiseen (1. Moos. 4: 3 – 8). Abel on vanhurskas, uskon ja rakkauden lapsi, Kain on paha, itsekeskeinen ja kateellinen (Hepr. 11: 4). Juudaan kirjeen 11. jae kuvaa pahojen ihmisten lähteneen Kainin tielle. Johanneksen evankeliumissa Jeesus toteaa, että totuuden takia Saatanan lapset vihaavat Häntä ja Hänet surmataan (Joh. 8: 39 – 44). Nyt ajatusta laajennetaan: myös Kristukseen uskovia tullaan vihaamaan.

Teksti kiinnittää huomion synnin alkulähteeseen. Me teemme syntiä eri tavoin. Harva ihminen tappaa toisen ihmisen. Pahan puhuminen toisesta on jo paljon yleisempää. Hyvin tavallista on ajatella toisesta pahaa tai toivoa toiselle pahaa. Johannes kiinnittää nyt huomion siihen, että paras keino torjua synti on sen torjuminen jo ajatuksissa. Jeesus sanoi: ”Jokainen, joka on vihoissaan veljelleen, on ansainnut oikeuden tuomion” (Matt. 5: 22).

Kun tekstissä puhutaan ”siirtymisestä kuolemasta elämään”, niin se tarkoittaa siirtymistä erosta yhteyteen Jumalan kanssa. Mutta se voi toteutua vain, jos me opimme olemaan vihaamatta lähimmäisiämme. Iankaikkinen elämä tarkoittaa elämää Jumalan yhteydessä. Pelkkä usko ei riitä pelastukseen. Sen lisäksi tulee olla rakkautta lähimmäisiä kohtaan.

Sitten Kristuksen kuolema asetetaan rakkauden korkeimmaksi malliksi. Tätä mallia kristittyjen tuli soveltaa omaan elämäänsä. Tähän kuuluu myös puutetta kärsivän veljen auttaminen. Tilanteessa, jossa hyvinvoiva kristitty ei auta veljeään, Johannes kysyy: ”kuinka Jumalan rakkaus voisi pysyä hänessä?” Tämä voi tarkoittaa joko Jumalan rakkautta meitä kohtaan tai meidän rakkauttamme Jumalaa kohtaan. Jumalan rakkauden meitä kohtaan tulisi ilmetä meidän toiminnassamme rakkautena muita kohtaan. Rakkaus ei siis ole vain sanoissa ja puheessa vaan myös teoissa ja totuudessa.

Jumala on anteeksiannon lähde (1. Joh. 1: 8 – 2: 2). Me voimme olla rauhallisin sydämin, sillä Jumala tuntee meidät ja kuulee rukouksemme. Rakkauden perusteella Jumala myös tuomitsee meidät viimeisellä tuomiolla. Meitä kehoitetaan lähestymään Jumalaa rohkeasti, siis rukoilemaan. Jeesus on luvannut, että Jumala vastaa hänen opetuslastensa rukoukseen (Joh. 16: 23 – 24).

Päivän evankeliumi

(Mark. 14: 10 – 42)

"Siihen aikaan, Juudas Iskariot, yksi kahdestatoista opetuslapsesta, meni ylipappien luo kavaltaakseen Jeesuksen heille. He ilahtuivat kuulemastaan ja lupasivat antaa hänelle rahaa. Juudas etsi nyt sopivaa tilaisuutta toimittaakseen Jeesuksen heidän käsiinsä. Happamattoman leivän juhla ensimmäisenä päivänä, jolloin oli tapana teurastaa pääsiäislammas, opetuslapset kysyivät Jeesukselta: "Missä tahdot syödä pääsiäisaterian? Minne menemme valmistamaan sen?" Jeesus lähtetti matkaan kaksi opetuslastaan ja sanoi: "Menkää kaupunkiin. Teitä vastaan tulee siellä mies, joka kantaa vesiruukkua. Seuratkaa häntä, ja minne hän menee, siellä sanokaa talon isännälle näin: "Opettaja kysyy, missä voi syödä pääsiäisaterian opetuslastensa kanssa." Isäntä osoittaa teille yläkerrasta suureen huoneen, jossa on kaikki valmiiksi järjestettynä. Valmistakaa sinne meille ateria." Opetuslapset lähtivät matkaan ja tulivat kaupunkiin. Kaikki kävi niin kuin Jeesus oli heille sanonut, ja he valmistivat pääsiäisaterian. Illan tultua Jeesus saapui sinne kahdentoista opetuslapsensa kanssa. Kun he olivat asettuneet aterioimaan, Jeesus sanoi: "Totisesti: yksi teistä kavaltaa minut – mies, joka syö minun kanssani." Opetuslapset järkyttyivät ja alkoivat yksi toisensa jälkeen kysellä: "En kai minä?" Jeesus vastasi heille: "Yksi teistä kahdestatoista, mies, joka syö samasta vadista kuin minä. Ihmisen Poika lähtee pois juuri niin kuin kirjoituksissa hänestä sanotaan, mutta voi sitä, josta tulee Ihmisen Pojan kavaltaja! Sille ihmiselle olisi parempi, ettei hän olisi syntynytkään." Aterian aikana Jeesus otti leivän, siunasi, mursi ja antoi opetuslapsilleen sanoen: "Ottakaa, tämä on minun ruumiini." Sitten hän otti maljan, kiitti Jumalaa ja antoi heille, ja he kaikki joivat siitä. Hän sanoi: "Tämä on minun vereni, liiton veri, joka vuodatetaan kaikkien puolesta. Totisesti: minä en enää maista viiniköynnöksen antia ennen kuin sinä päivänä, jona juon uutta viiniä Jumalan valtakunnassa." Laulettuaan kiitosvirren he lähtivät Öljymäelle. Jeesus sanoi heille: "Te kaikki luovutte minusta, sillä on kirjoitettu: "Minä lyön paimenen maahan ja lampaat joutuvat hajalle." Mutta kuolleista noustuani menen teidän edellänne Galileaan." Silloin Pietari sanoi hänelle: "Vaikka kaikki muut luopuisivat sinusta, minä en." Jeesus vastasi: "Totisesti: tänään, tänä yönä, ennen kuin kukko kahdesti laulaa, sinä kolmesti kiellät minut." Mutta Pietari vakuutti entistä lujemmin: "Vaikka minun pitäisi kuolla kanssasi, minä en ikinä sinua kiellä." Samaa vakuuttivat kaikki muutkin. He tulivat Getsemane-nimiseen paikkaan, ja Jeesus sanoi opetuslapsille: "Jääkää te tähän siksi aikaa kun minä rukoilen." Pietarin, Jaakobin ja Johanneksen hän otti mukaansa. Hän alkoi nyt tuntea kauhua ja ahdistusta. Hän sanoi heille: "Olen tuskan vallassa, kuoleman tuskan. Odottakaa tässä ja valvokaa." Hän meni vähän kauemmaksi, heittäytyi maahan ja rukoili, että se hetki, jos mahdollista, menisi häneltä ohitse. Hän sanoi: "Abba, Isä, kaikki on sinulle mahdollista. Ota tämä malja minulta pois. Ei kuitenkaan minun

tahtoni mukaan, vaan sinun.” Sitten hän tuli takaisin ja tapasi opetuslapset nukkumasta. Hän sanoi Pietarille: ”Simon, nukutko sinä? Etkö edes hetken vertaa jaksanut valvoa? Valvokaa ja rukoilkaa, ettette joutuisi kiusaukseen. Tahtoa ihmisellä on, mutta luonto on heikko.” Hän meni taas etäämmäksi ja rukoili samoin sanoin. Palatessaan hän jälleen tapasi opetuslapset nukkumasta, sillä uni oli alkanut raskaasti painaa heidän silmiään. He eivät tienneet, mitä vastaisivat hänelle. Tullessaan kolmannen kerran Jeesus sanoi heille: ”Yhäkö te nukutte ja lepäätte? Kaikki on selvää. Hetki on tullut. Ihmisen Poika annetaan syntisten käsiin. Nouskaa, nyt me lähdemme! Minun kavaltajani on jo lähellä.”

Sama kertomus on Matteuksella (Matt. 26: 14 – 46) ja Luukkaalla (22: 3 – 46), jonka kertomuksessa on lisätekstiä verrattuna Markukseen ja Matteukseen. Johannes on käsitellyt tämän materiaalin toisella tavalla kuin muut evankelistat ja hänen kirjoittamansa teksti löytyy osittain eri kohdista (Joh. 13: 18 – 30; 6: 53 – 56; 13: 36 – 38; 12: 27).

Ennen tekstimme alkua Markus oli kirjoittanut, kuinka nainen Simonin talossa aterian aikana vuodatti nardusöljyä Jeesuksen päähän. Jeesus hyväksyi teon todeten, että tämä tehtiin edeltäkäsien hänen ruumiinsa hautaamista varten. Tämän jälkeen Markus kertoo Juudaksen kavaltavan Jeesuksen. Näin Markus vertaa naisen uskollisuutta Juudaksen petollisuuteen. Ylipapit lupasivat Jeesuksen kavaltamisesta Juudakselle rahaa. Markus ei kerro Juudaksen käyttäytymisen syytä, mutta muut evankelistat kertovat sen johtuneen ahneudesta, Saatanasta ja halusta varastaa. Markus korostaa sitä, kuka Juudas oli: ”yksi kahdestatoista opetuslapsesta”. Kavaltaminen merkitsi sitä, että Juudas kertoisi ylipapeille, milloin Jeesus olisi helpointa vangita. Ylipapit ”ilahtuivat”, sillä nyt oli mahdollisuus vangita Jeesus ilman väkijoukon sekaantumista asiaan, mutta he ilahtuivat myös siitä, että Jeesuksen opetuslapset eivät kaikki olleetkaan Hänelle uskollisia.

Kreikkalainen sana, joka nyt on suomennettu sanalla ”kavaltaa”, voidaan suomentaa sanoilla antaa (haltuun) tai uhrata. Kolmessa eri kohdassa Jeesus ilmoittaa, että Hänet annetaan (!) ihmisten käsiin (Mark. 9: 31; 10: 33; 14: 41). Ne ovat teologisen passiivin muodossa ilmaisten, että antaja on itse Jumala. On mahdollista, että Markus käyttämällä tätä samaa verbiä ilmaisi, että Juudas kavaltaessaan Jeesuksen toteuttaa (tietämättään) todellisuudessa Jumalan pelastustyötä. Kirkon perinteessä Juudaksen kavallusta muistellaan keskiviikkoisin viettäen paastopäivää.

Markuksen evankeliumi esittää, että kertomuksemme ateria on pääsiäisateria ja se tapahtui Nisankuun 15. päivänä. Matteus ja Luukas seuraavat omissa esityksissään tarkasti Markuksen esimerkkiä. Johannes sen sijaan sijoittaa Jeesuksen kuoleman Nisankuun 14. päivän iltapäivään.

Tällöin Johanneksen mukaan joko kyseessä oli ateria ennen pääsiäistä tai sitten hän kuvaa opetuslapsia nauttimasta pääsiäisateriaa essealaisten kalenterin mukaisesti. Johanneksen tapa kuvata ateria ennen pääsiäistä mahdollistaa hänen huomionsa, että Jeesus on todellinen pääsiäislammas. Muiden evankelistojen tapa kuvata ateria pääsiäisateriana osoittaa Jeesuksen täyttävän juutalaisen pääsiäisaterian merkityksen.

”Happamattoman leivän juhlan ensimmäisenä päivänä, jolloin oli tapana teurastaa pääsiäislammas” on Markuksen antama määritelmä ajankohdasta. Markuksen tapa määrittää aika oli tehdä se kahteen kertaan, niin myös tässäkin tapauksessa. Lampaiden teurastaminen tapahtui Nisankuun 14. päivän iltapäivällä, ja ateria nautittiin auringon laskeuduttua, jolloin oli siirrytty Nisankuun 15. päivään.

”Jeesus lähetti matkaan kaksi opetuslastaan.” Markus ei mainitse opetuslasten nimiä, mutta Luukas mainitsee, että he olivat Pietari ja Johannes (Luuk. 22: 8). Aterian nauttimisen paikka pidettiin salassa. Pietari ja Johannes saivat sen selville seuraamalla miestä, joka kanto vesiruukkua. Miehen löytäminen oli helppoa, sillä vesiruukkua kanto yleensä nainen. Yläkerran suuri huone tarkoittaa tilaa, jossa pidettiin vieraita (suomalaisen asunnon olohuoneen ja ruokailuhuoneen yhdistelmä). Todennäköisesti ateripaikasta oli sovittu etukäteen isännän kanssa. On mahdollista, että kyseessä oli Johannes Markuksen (evankelista Markuksen) lapsuudenkoti. Markuksen vanhemmat ovat voineet olla Jeesuksen opetuksen piirissä. Tästä talosta tuli ensimmäinen Jerusalemin seurakunnan kokouspaikka.

Nykyinen suomennos välttää erään ongelman, joka on olemassa pääsiäisaterian yhteydessä. ”Kun he olivat asettuneet aterioimaan” ei kerro, millä tavoin. Edellinenkin käännös välttää ongelman: ”kun he olivat aterialla”. Vielä vanhempi käännös tuo osittain ongelman esiin: ”he istuivat pöydän tykönä”. Kreikkalainen teksti kuvaa tilannetta kuvaten opetuslapset osittain makaavassa asennossa syömässä. Ongelma on siinä, että joidenkin ohjeiden mukaan tämä ateria oli nautittava seisaaltaan (2. Moos. 12: 11). Joko kyseessä ei ollut virallinen pääsiäisateria tai sitten ei noudatettu kyseistä ohjetta.

Pääsiäisateriaan kuuluvia elementtejä on kertomuksessa useita. Ateria nautittiin yöaikaan, siinä juotiin viiniä, murrettiin leipää, laulettiin kiitosvirsi. Toisaalta Markus ei mainitse katkeria yrtejä, pääsiäislammasta, eikä ateriaan kuuluvaa kertomusta Egyptistä pakenemisesta. Lisäksi temppelin neuvosto ei suurena juhlena voinut langettaa kuolemantuomiota. Jos neuvosto toimi niin, se on tehnyt täysin poikkeuksellisen päätöksen. Tämän takia osa tutkijoista olettaa, että tämä kertomus on tässä muodossa voinut syntyä varhaiskristillisessä kirkossa esimerkiksi sillä tavoin, että Markuksen

kertomukseen ehtoollisen asettamisesta on vaikuttanut seurakunnan tapa toimittaa ehtoollisen sakramentti. Johanneksen evankeliumi sijoittaakin Jeesuksen aterian päivää aikaisemmaksi ja tekee Jeesuksen todelliseksi Jumalan Karitsaksi, joka ”teurastettiin” juuri silloin, kun pääsiäisen aattopäivänä lampaat teurastettiin. Tähän voi liittyä myös kysymys, mitä kalenteria Jeesus itse noudatti, tuona aikana oli käytössä erilaisia ”juutalaisia kalentereita”.

Päähuomion ei kuitenkaan tule olla kertomuksen mahdollisissa ongelmissa. Kertomuksessa korostuu se, että tapahtumien suorittaja on Jeesus. Hän tietää, mitä tapahtuu ja johtaa tilannetta. Hänellä on itsellään valta.

Kertomus jatkuu Jeesuksen toteamuksella: ”Totisesti: yksi teistä kavaltaa minut – mies, joka syö minun kanssani.” Johanneksen evankeliumissa tästä todetaan: ”Tämän kirjoitusten sanan on käytävä toteen” (Joh. 13: 18). Kirjoitusten sana viittaa todennäköisesti Psalmien kirjaan: ”Vieläpä ystäväni, johon luotin ja joka söi minun pöydässäni, kääntyy kopeasti minua vastaan” (Ps. 41: 10). Jeesus tiesi, että Hänet kavalletaan. Kavaltaja oli oleva todella läheinen ihminen, sillä yhteinen ateria oli osoitus läheisestä suhteesta. Jumala, joka elää kaikkia aikoja, samalla myös tietää kaiken, mutta ei määrää kaikkea, sillä ihmisellä on vapaa tahto.

”Ihmisen Poika lähtee pois juuri niin kuin kirjoituksissa hänestä sanotaan”. Vanhasta testamentista ei löydy mainintaa Ihmisen Pojan kärsimisestä (Ihmisen Poika, vrt. Dan. 7: 13 - 14). Todennäköisesti tässä viitataan Jesajan kirjan ”kärsivään Herran palvelijaan” (Jes. 53). Ajatuksena tässä on, että Jumalan suunnitelma on toteutumassa. Mutta Juudaalla on myös vastuunsa tapahtumissa: ”Sille ihmiselle olisi parempi, ettei hän olisi syntynytäkään.”

Seuraavaksi Markus kuvaa ehtoollisen asettamisen. Markuksen kertomuksessa yhdistetään leipä ja viini Jeesuksen viimeiseen ateriaan opetuslastensa kanssa ennen Hänen kuolemaansa. Sitä kuvataan Vanhan testamentin uhriperinteen valossa (vrt. 2. Moos. 24: 4 - 8; Jes. 53: 12). Siihen liittyy myös toivo messiaanisesta juhla-ateriasta taivasten valtakunnassa.

Ehtoollisen sakramentin asettamiseen liittyy kiitos. Eri tekstit kuvaavat hieman eri tavoin milloin kiitos lausuttiin. Markuksen evankeliumissa (Mark. 14: 23) kiitos lausuttiin maljan yhteydessä, samoin Matteuksen evankeliumissa (Matt. 26: 27). Ensimmäisessä Korittilaiskirjeessä se lausuttiin leivän yhteydessä (1. Kor. 11: 24) ja Luukkaan evankeliumissa sekä maljan (Luuk. 22: 17) että leivän (Luuk. 22: 19) yhteydessä. Tästä kiitoksesta tulee ehtoollisen sakramentin nimi: eukaristia.

Ensimmäisen vuosisadan lopulla syntynyt, vanhan kirkon arvostama kirjoitus ”Apostolien teot” käyttää ehtoollisesta tätä nimitystä (Didahe 9: 1).

”Ottakaa, tämä on minun ruumiini” on kutsu opetuslapsille jakaa Jeesuksen uhrikuolema. ”Sitten hän otti maljan”. Juutalaista pääsiäisateriaa kutsutaan nimellä ”seder” ja sen osat on määritelty hyvin tarkkaan. Maljan kohdalla on ongelma, sillä tekstimme ei kerro, mistä maljasta on kyse, aterialla nautittiin useita viinimaljoja. Osa tutkijoista esittää, että tämä Jeesuksen nauttima ateria ei vastaa ”virallista” pääsiäisateriaa. Jos kyse oli pääsiäisateriasta, niin silloin todennäköisesti olisi kyse toisesta viinimaljasta.

”Tämä on minun vereni, liiton veri, joka vuodatetaan kaikkien puolesta.” Liiton veri muistuttaa Mooseksen kirjojen tapahtumaa, kun Mooses vihmoi verellä kansaa Herran tehdessä Siinailla liiton Israelin kanssa (2. Moos. 24: 8). ”Vuodatetaan kaikkien puolesta” muistuttaa Jesajan ”kärsivän Herran palvelijan” tekstiä (vrt. Jes. 53: 12) ja antaa toiminnalle uhraamisen ulottuvuuden. Nämä Vanhan testamentin tekstit luonnehtivat Jeesuksen kuolemaa uhrina muiden puolesta. Suomentokseen liittyy myös ongelma. Monissa käsikirjoituksissa ei sanota ”liiton veri” vaan ”uuden liiton veri”. Erikielisissä käännöksissä käännökset on tehty eri tavoin. Kun otamme huomioon sanan ”uusi”, niin silloin tehdään selkeä ero Vanhaan testamenttiin ja osoitetaan, että on olemassa uusi liitto Jumalan ja ihmisten välillä.

Jeesuksen viimeistä ateriaa ja ehtoollisen sakramenttia ei tule nähdä erillisenä asiana muista tapahtumista. Ne voidaan yhdistää Jeesuksen aikaisempiin aterioihin syntisten ja publikaanien kanssa ja tulevaisuuden ateriaan Jumalan valtakunnassa.

Ehtoollisen asettamisesta on Uudessa testamentissa kaksi eri ”alkulähdettä”. Ensimmäinen on apostoli Paavalin välittämä (1. Kor. 11: 23 – 26) ja todennäköisesti se on vanhempi muoto kuin tämä toinen Markuksen välittämä. Matteus noudattaa aika tarkasti Markuksen muotoa, mutta Luukas näyttää yhdistävän Paavalin ja Markuksen kertomuksen yhteen. Osa tutkijoista (protestantit) korostaa Markuksen tekstissä enemmän liittoa, joka muodostuu syöäessä tämä leipä ja viini. Ylösnoussut Kristus on koettavissa ja jaettavissa, kun seurakunta kokoontuu nauttimaan leipää ja viiniä. Kirkko korostaa voimakkaasti, että Jeesus sanoi ”tämä on minun ruumiini” ja ”tämä on minun vereni”. Kyse on todellisuudesta, ei vertauskuvasta. Leipä on Kristuksen Ruumis ja viini on Kristuksen Veri (vrt. Joh. 6: 51 – 66; 1. Kor. 11: 17 – 33).

Sekä Markus (14: 25) että Paavali (1. Kor. 11: 26) katsovat tulevaisuuteen. Ehtoollisen sakramenttia vietetään Herran tulemukseen asti. Se on esimakua tulevasta Jumalan valtakunnan ateristiasta. Siitä ennustaa profeetta Jesaja kuvatessaan juhla-ateriaa Siionin vuorella (Jes. 25: 6).

Markus ei mainitse erikseen, osallistuiko Juudas Iskariot ehtoolliseen. Tutkijoilla on kaksi erilaista mielipidettä. Joidenkin mukaan Juudas oli jo siinä vaiheessa poistunut kavaltaakseen Jeesuksen. Toiset olettavat Juudaksen vastaanottaneen ehtoollisen. Jos hän osallistui ehtoolliseen, niin se on osaltaan johtanut hänet tuhoon (vrt. 1. Kor. 11: 27 – 30, vrt. myös Est. 7).

Veisattuaan kiitosvirren he lähtivät Öljymäelle. Kiitosvirsi voi tarkoittaa jotain psalmia psalmien 113 (tai 115) – 118 joukosta. ”Minä lyön paimenen maahan ja lampaat joutuvat hajalle” on lainaus profeetta Sakarjalta (Sak. 13: 7). Markus käsittää paimenen tarkoittavan Jeesusta (vrt. Mark. 6: 34) ja lampailla tarkoitetaan opetuslapsia. Paitsi Jeesuksen kuoleman teksti ennustaa myös opetuslasten pakenemisen. Teksti kertoo, että Jeesuksen kuolemaan johtavat asiat eivät ole vain ihmisten syntisyyden seurausta vaan samanaikaisesti Jumalan toimintaa. ”Minä lyön” tarkoittaa Jumalaa.

Tätä seuraa Jeesuksen toteamus, että opetuslapset luopuvat Jeesuksesta. Pietari kiisti luopuvansa Jeesuksesta, johon Jeesus totesi, että Pietari tulee kolmesti kieltämään Hänet. Jeesus tiesi etukäteen, että Hänet kavalletaan. Ateria alkoi, kun päivä vaihtui Nisankuun viidenneksitoista päiväksi, eli auringon laskettua Nisankuun 14. päivän lopussa (vuorokauden vaihtuminen tapahtuu siis auringon laskiessa). Aterian päättyessä oli jo yöaika.

”Minä menen teidän edellänne Galileaan” osoittaa eteenpäin. Myöhemmin enkeli ilmoitti Jeesuksen haudalle tulleille naisille saman asian (Mark. 16: 7). Pietarin ilmoitukseen olla Jeesuksen kanssa Jeesus totesi: ”Totisesti: tänään, tänä yönä, ennen kuin kukko kahdesti laulaa, sinä kolmesti kiellät minut”. Näin Jeesus osoittaa, että Pietari ei tee poikkeusta muista opetuslapsista, hänkin luopuu Jeesuksesta.

Nyt he olivat tulleet Öljymäelle ja siellä Getsemane -nimiseen paikkaan. Nimi tarkoittaa öljynpuristamoa, nähtävästi siellä oli jalostettu mäellä kasvaneista oliiveista öljyä. Kertomuksessa esitetään kuuliainen Jumalan Poika, jolla on ihmisenä vaikeus hyväksyä Jumalan tahto. Opetuslapset kuvataan täydellisen ymmärtämättöminä siitä, mitä oli tapahtumassa. Myös Juudas tunsipaikan, sillä Jeesus oli usein käynyt siellä (Joh. 18: 2). Juudaan oli helppo johdattaa miehet vangitsemaan Jeesuksen tästä yksinäisestä paikasta. Vai menikö ennemmin Kristus etsimään

Juudasta kuin Juudas etsimään Kristusta? Tämä on jälleen osoitus, että Jeesus toimii ja kulkee kohti kärsimyksiään vapaaehtoisesti.

Jeesus kuvataan kauhun, ahdistuksen ja tuskan vallan alaisena. Hän tietää kohtalonsa ja Hän haluaa olla uskollinen Isänsä tahdolle. Hän kuvaa tilaansa psalmin sanoilla: ”Miksi olet masentunut, sieluni, miksi olet niin levoton?” (Ps. 42: 6, 12). ”Abba, Isä... Ota tämä malja minulta pois”. Abba on sanan isä arameankielinen muoto, joka korostaa läheisyyttä (teitittelyn sijaan sinutellaan, ”isi”, vrt. Matt. 26: 39). Kun tähän lisätään vähän myöhemmin oleva teksti ”ettette joutuisi kiusaukseen”, niin tällä tekstillä on yhteys Herran rukoukseen ja ehtoollisen sakramenttiin. Malja tarkoittaa Kristuksen kärsimyksiä ja sillä on myös yhteys ehtoollisen sakramenttiin, sillä malja viittaa myös Kristuksen kuolemaan (Mark. 14: 24). ”Ei kuitenkaan minun tahtoni mukaan, vaan sinun” osoittaa, että Jeesuksen piti hyväksyä Isänsä tahto tässä asiassa. Tämä vastaa myös Herran rukousta: ”Tapahtukoon sinun tahtosi myös maan päällä” (vrt. Matt. 6: 10). Kiusaus kuuluu lopun aikaan ennen Jumalan valtakunnan tuloa. Myös ihminen Jeesus joutui kiusauksen kohteeksi ennen kärsimyksiään.

”Hetki on tullut. Ihmisen Poika annetaan ihmisten käsiin.” Jeesus oli löytänyt opetuslapsensa nukkumasta kolme kertaa. Tämä Juudaksen tekemän kavalluksen vastaanottaminen on Jeesuksen maanpäällisen tehtävän huipennus. Siinä toteutuu kolme ennalta kerrottua asiaa: Hänet hylätään, Hänet surmataan ja Hän nousee kuolleista (Mark. 8: 31; 9: 31; 10: 33 – 34).